

گفت‌و‌گو با مهندس دستمالچی‌ان - رئیس هیئت مدیره انجمن نساجی ایران

اشاره:

بسیاری از صنایع و از جمله نساجی در ایران با اینکه مولد محسوب می‌شوند اما درگیر مشکلات و معضله‌های مختلفی هستند که به تیراژ تولید آسیب می‌رسانند.

برای نساجی که در ایران صنعتی بومی تلقی شده و می‌تواند ارزش افزوده زیادی به همراه داشته باشد مشکلاتی مانند قاچاق، نوسان‌های ارزی، برخی مشکلات در سیستم بانکی و... مانع از دستیابی به توسعه شده‌اند. این صنعت سهم زیادی در اشتغال‌زایی ایفا کرده و بنا به آمار اعلام شده، این نرخ در کشور بین ۸ تا ۱۰ درصد است.

نقشه عملیاتی نوسازی کارخانه‌های نساجی

نیز در کشور هستند که فعال بوده اما همان طور که اشاره شد بخش زیادی از تولید در اختیار بخش خصوصی قرار دارد. البته تعدادی واحد صنعتی بزرگ و متوسط در کشور وجود دارد اما در مقابل بخش بیشتر تولید متعلق به کارگاه‌های صنفی است. به عنوان مثال در استان یزد حدود ۴۰۰ واحد صنعتی وجود دارد اما چیزی در حدود ۱۵۰۰ کارگاه تولید منسوجات نیز مشغول به فعالیت هستند. به این ترتیب مجموع واحدهای صنعتی و کارگاهی کشور عدد بزرگی خواهد بود.»

مشکلات بزرگ صنعت نساجی

رئیس هیئت مدیره انجمن صنایع انجمن نساجی ایران در ادامه برخی مشکلات موجود را برشمرد و ادامه داد: «به دو موضوع واردات بی‌رویه و قاچاق که از مشکلات صنعت نساجی هستند قبلاً اشاره شد که مانع بزرگی برای رشد تولید محسوب می‌شوند. اما در کنار اینها فرسودگی ماشین‌آلات هم ادامه

بزرگی که در سطح بین‌المللی مطرح باشد نداریم.» وی با اشاره به این موضوع که به این صنعت بی‌توجهی می‌شود افزود: «نساجی در میان صنایعی قرار دارد که پاک بوده و آلاینده‌ی ایجاد نمی‌کند و همچنین میزان اشتغال‌زایی بالایی نسبت به سرمایه‌گذاری انجام شده دارد. اینها تنها بخش کوچکی از مزیت‌های صنعت نساجی است. متأسفانه در ایران و در چند سال اخیر نگاه مناسبی به این صنعت وجود نداشته است. موضوع قاچاق و واردات بی‌رویه با حجم بسیار بالای کالای نساجی به کشور، باعث شده رشد این صنعت تقریباً متوقف شود. قاچاق بیشتر در حوزه پوشاک اتفاق افتاده و به این دلیل است که ممنوعیت واردات دارد.»

این فعال صنعت نساجی با توضیح در مورد وضعیت بخش خصوصی در این حوزه گفت: «بخش خصوصی در این صنعت حضور چشمگیری دارد و تقریباً ۹۷ درصد تولیدات متعلق به این بخش است. البته چند کارخانه تولیدی متعلق به بنیاد مستضعفان

سهم صنعت نساجی نیز از ارزش افزوده کشور ۸ درصد است. بنابراین این صنعت می‌تواند گزینه مناسبی برای خروج از اقتصاد تک محصولی نفتی باشد. این درحالی است که واحدهای نساجی و مصرف‌کنندگان اصلی مواد پلیمری مانند بسیاری دیگر از صنایع مولد کشور با مشکلات زیادی خصوصاً در زمینه تهیه و تامین مواد اولیه دست به گریبان هستند و همین اتفاق در ماه‌های اخیر باعث اخلاخل در روند تولید شده است.

رئیس هیئت مدیره انجمن نساجی ایران در گفت‌و‌گو با روزنامه «دنیای اقتصاد» برخی از مشکلات این صنعت را اعلام و شرایط فعلی را تشریح کرده است. مجتبی دستمالچی‌ان ابتدا با معرفی ریشه صنعت نساجی در کشور گفت: «این صنعتی قدیمی و ریشه‌دار در کشور تلقی می‌شود و از سال‌های بسیار دور در این خصوص فعالیت‌های اثرگذاری حتی در جهان داشتیم. ولی متأسفانه امروز کشور به یک واردکننده محصولات نساجی تبدیل شده و برند

کار را سخت کرده است که باید در این خصوص با همکاری و کمک‌های دولت، بازسازی و نوسازی عمیقی در کل صنایع کشور و به‌خصوص صنعت نساجی انجام شود. منظور از کمک دولت نیز پرداخت تسهیلات مناسب به صنعتگران و ایجاد مسیر مناسب برای واردات ماشین‌آلات مدرن و به‌روز خواهد بود. البته تهیه مواد اولیه نیز در سال‌های اخیر به مشکل بزرگ صنایع تبدیل شده اما مزیتی که صنعت نساجی در این خصوص دارد این است که بیشتر این مواد (حدود ۷۰ درصد) در داخل تولید می‌شوند. مابقی مواد اولیه مانند رنگ و برخی از نخ‌های خاص وارداتی هستند که صنعت نساجی عمدتاً برای دسترسی به آنها با مشکلاتی مواجه می‌شود.»

مجتبی دستمالچیان در همین خصوص ادامه داد: «البته موضوع افزایش نرخ ارز قطعاً روی ادامه تولید و قیمت نهایی کالا تأثیرگذار است اما مشکل دیگری که برخی صنایع و از جمله نساجی را گرفتار کرده به سیستم بانکی کشور بر می‌گردد. بانک‌ها یک سیستم انقباضی ایجاد کردند و بنابراین برای دریافت تسهیلات، موانع متعددی برای صنعتگران کشور ایجاد می‌شود. از سوی دیگر رکود بازار نیز خود مشکل بزرگی برای تولیدکنندگان است چرا که خرید و فروش کاهش چشمگیری داشته و به این ترتیب بیشتر حجم تولید انبار می‌شود. به دلیل همین رکود و البته کاهش قدرت خرید مصرف‌کننده بازار به سمت فروش اقساطی رفته است. به همین دلیل عدم گردش سرمایه صحیح نیز تبدیل به یکی دیگر از مشکلات تولیدکننده و واحدهای تولید نساجی شده است.»

وی دیگر مشکلات صنعت نساجی را این‌گونه عنوان کرد: «البته ایجاد تحریم‌ها که مانع بزرگی برای اقتصاد کشور محسوب می‌شود موضوعی است که از اختیار ما خارج است اما در موضوع قوانین داخلی موضوعی که آزاردهنده است، تعدد و کثرت بخشنامه‌هایی است که گاهی اثر و کارایی لازم را نیز ندارند. به محض اینکه تولیدکننده می‌خواهد خود را با شرایط وقف دهد بخشنامه جدیدی صادر شده و فضای پیرامون آن صنعت را تغییر می‌دهد. بنابراین تولیدکننده از این وضعیت خسته و کلافه می‌شود. از سوی دیگر برخی تعرفه‌های گمرکی نیز اغلب برای

تعهد بازگشت ارز خود به کشور را انجام دهد کار بسیار دشواری خواهد بود. البته وقتی خود دولت در مورد تبادل ارز با خارج از کشور مشکل دارد پس دست‌بخش خصوصی هم در این خصوص بسته خواهد بود.»

وی ادامه داد: «کشورهای دیگر مانند ترکیه برای افزایش صادرات حتی بخشی از هزینه‌های حضور شرکت‌های خصوصی در نمایشگاه‌های بین‌المللی را پرداخت می‌کنند و معافیت‌های مختلفی برای افزایش تولید و صادرات دارند. حتی مشوق‌ها و جوایز متعدد صادراتی برای تولیدکنندگان خود در نظر می‌گیرند. اما در ایران عملاً هیچ‌گونه حمایتی از تولیدکننده و صنعتگر انجام نمی‌شود و حتی برخی آیین‌نامه‌هایی هم وجود دارد که باعث دلسردی تولیدکننده می‌شود.»

مجتبی دستمالچیان در پایان در مورد وضعیت ماشین‌آلات نساجی نیز گفت: «در حال حاضر ماشین‌ساز و تولیدکننده ایرانی در حوزه نساجی و به‌خصوص بافندگی و خط ریسندگی نداریم. وقتی ماشین‌آلات ما در داخل تولید نمی‌شود مجبور هستیم اقدام به واردات کنیم بنابراین یک هزینه اضافی از تولیدکننده دریافت می‌شود که بار مضاعفی محسوب می‌شود. دولت باید نگاه متفاوتی به ماجرای بازسازی و نوسازی ماشین‌آلات تولید در کشور داشته باشد تا مسیر تولید بیشتر از قبل وارد سنگلاخ نشود. در سال ۵۰۰ میلیون دلار هزینه واردات پارچه خارجی می‌شود. دولت می‌تواند بخشی از این هزینه را صرف واردات ماشین‌آلات کند تا وضعیت تولید و همچنین صادرات کمی بهبود داشته باشد.»

موضوع صادرات و واردات کالا دست و پا گیر شده و کارشناسی شده نیست و نیاز است دولت و وزارت صمت در مورد آنها بازنگری انجام دهند. همیشه نظام تعرفه برای حمایت از تولید است و برای اینکه به مواد اولیه بیشتری دسترسی داشته باشیم باید تعرفه کمتری داشته باشیم اما در صنعت نساجی شاهد چنین اتفاقی نیستیم و بعضاً تعرفه محصولات ما کمتر از مواد اولیه است!»

۴ صادرات با فروش ریالی!

با ادامه شرایط تحریم کشور، وضعیت صادرات نیز با مخاطرات زیادی روبه‌رو شده است. رئیس انجمن نساجی کشور در همین خصوص گفت: «موضوع بازگشت ارز در بحث صادرات مشکلاتی را برای صادرکننده ایجاد کرده است. عملاً اتفاقی که رخ می‌دهد اینکه نرخ ارز آزاد با دولتی اختلاف زیادی دارد و همین بازگشت نرخ ارز را پیچیده کرده و مانعی برای صادرات محسوب می‌شود. در حال حاضر شرایط تولید ما با نرخ آزاد ارز و صادرات با نرخ نیمایی انجام می‌شود. طبیعتاً این تصمیم برای تولیدکننده چالش‌هایی را ایجاد می‌کند. صادرات ما اغلب به کشورهای همسایه مانند عراق، افغانستان، پاکستان و برخی کشورهای منطقه قفقاز انجام می‌شود. متأسفانه در این بخش مشکل دیگری که وجود دارد این است که تاجران این کشورها به دلیل تحریم‌ها و مشکلات متعدد برای تبادلات با ارزهای معتبر دنیا، از تولیدکنندگان ایرانی خرید ریالی انجام می‌دهند. بنابراین همین که صادرکننده بخواهد با این شرایط،